

L'arte del celebrare. Atti della XXVII Settimana di Studio dell'Associazione Professori di Liturgia Brescia, 30 agosto-4 settembre 1998, A. Pistoia e A. M. Triacca (a cura di), Edizioni Liturgiche, Roma 1999, ss. 239.

W obliczu wielkich przemian posoborowych w liturgii i rozwoju, przede wszystkim teologii liturgii, często słyszy się głosy, że oprócz studiów teoretycznych, trzeba pamiętać o potrzebie prowadzenia nad liturgią refleksji, dotyczącej również jej strony praktycznej. Dobrze się więc stało, że w kolekcji „Studi di liturgia – Nuova Serie”, Biblioteki „Ephemerides liturgicae”, wydawanej przez rzymskie Centro Liturgico Vincenziano, w pozycji książkowej, ukazały się materiały z XXVII Tygodnia studium Stowarzyszenia Profesorów Liturgiki (APL), które odbyło w Bresci, właśnie nt.: *Sztuki celebrowania*. Tydzień studiów APL uświadomił wszystkim, że reforma liturgiczna, Konstytucja o Świętej Liturgii, różne i liczne liturgiczne dokumenty Kościoła, a szczególnie nowe Księgi liturgiczne, proponują nowe przejście od „ars orandi” i „ritus servandus” do poważnej i godnej szacunku „ars celebrandi”

Recenzowana książka jest podzielona na dwie zasadnicze części i jest odzwierciedleniem XXVII Tygodnia studiów. Najpierw przedstawia wygłoszone referaty, a później pracę w tzw. laboratoriach naukowych. Część I, rozpoczyna Alceste Catella, swoim referatem pt.:

„Od «czego» i «dlaczego» do «jak» się celebruje” Po krótkim wprowadzeniu Catella maluje przed słuchaczami obraz dynamizmu ludzkiej wspólnoty. Następnie przechodzi do krótkiego studium nt. recepcji soborowej konstytucji „Sacrosanctum concilium”, wydobywając odpowiednie treści dla zaznaczenia niektórych linii teologicznych dla bliższej refleksji. Drugi referat, autorstwa Pierangelo Sequeri, generalnie dotyczy obecności i działania. Autor przeprowadza tu studium filozoficzno-teologiczne na temat liturgicznego modelu człowieka wierzącego, który nie ucieka od odpowiedzi na pytania, o jakiej w teologii liturgii mówimy, czy jaką rolę w tym wszystkim spełnia wiara? Dopiero na tym tle Sequeri stara się ukazać czym jest modlitwa i cały bogaty świat symboli, który pozwala nam rozpoznać w liturgii Boga i rozumieć sakramenty Kościoła, a tym samym także przybliżyć do siebie drugiego człowieka. Kolejny referat, nt.: „Celebrować za pomocą języków symbolicznych i rytualnych”, przedstawia Giorgio Bonaccorso. Rozpoczyna On od wiary jako spotkania, a kończy na liturgii jako spotkaniu i uczestnictwie. Bonaccorso wiarę łączy z przeżywanym misterium, które jest swego rodzaju wyzwaniem chrześcijańskim oraz z „imieniem własnym”, które pojmowane jest tu jako „ostrzeżenie lingwistyczne” lub światło (podobne do świateł na drodze), które przybliży nam misterium. Liturgię zaś jako spotkanie i uczestnictwo, wiąże On z symbolem i rytmem. Te zawsze jawią się w określonym kontekście liturgii, nadając rzeczom, gestom, postawom i słowom odpowiednie znaczenie. Ten referat treściowo koresponduje z relacją naukową Silvano Maggiani, nt.: „Ciało, przestrzeń, czas: celebrować w trzech wymiarach” Był to ostatni z podstawowych referatów na Tygodniu studium APL. Autor zaprezentował ten materiał w trzech częściach. Pierwszą poświęcił rzeczom wstępnym (cisza, struktura rytualna, umiejętność uśmiechania się podczas liturgii). W drugiej części swego referatu, S. Maggiani omawia wymiar przestrzeni i czasu (także światło, wzrok, doświadczenie rytmu...). W ostatniej zaś trzeci wymiar celebracji, zatytułowany: „Celebrować przeżywając”, gdzie wydobywa wielorakie uwarunkowania liturgii i przypomina postawy świadczące o doświadczeniu wiary. Ten referat posiada także dwustronicowe zakończenie.

Jak wspomnieliśmy wyżej, druga część książki przedstawia materiały z laboratoriów albo inaczej mówiąc warsztatów naukowych, na których poruszano zagadnienia bardziej szczegółowe. Pracom przewodniczyli ludzie o odpowiednich kompetencjach, wspomagani przez innych uczestników Tygodniowego studium APL. I tak np. liturgiści pomagali odczytać to, co zawierają poszczególne Księgi liturgiczne i wskazywali jak można zweryfikować to, co się już w liturgii dokonało (Carlo Cibien). Muzycy, pomagali odkryć jak należy celebrować z liturgicznym śpiewem i muzyką (Giovanni, Maria Rossi). Specjaliści od teatru ukazywali, jak działalność teatralna pomaga ukazać obecność, wciągnąć do konkretnego działania w określonym miejscu i czasie (Roberto Mantovani – Paolo Pierazzini). Wypracowany na warsztatach materiał, refleksje i spodziewane owoce studium, znajdujemy zamieszczone w czterech blokach, w drugiej części książki.

Sztuka celebrowania w wydaniu APL, jawi się jako studium interesujące i praktyczne. Chociaż treść niektórych referatów może nie dla wszystkich będzie jednakowo komunikatywna, to wysiłek, by je należycie zrozumieć, opłaci się. Jest to przede wszystkim oryginalny materiał dla liturgistów, duszpasterzy i tych, którzy studiują różne wymiary celebracji oraz sposoby ich sprawowania. Książka, oprócz interesującej strony merytorycznej ma także wartość praktyczną. Może służyć dobrą pomocą organizatorom różnych kongresów, sympozjów czy podobnych Tygodni studiów.